

NOT: Eşinin isteğe bağlı sigorta yapılması halinde devlet memurlarının aile yardımının kesilip kesilmeyeceği hakkında

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-53773008-622.02-15970291

22/06/2026

Konu: Görüş (Eşinin İsteğe Bağlı Sigorta Yapılması Halinde Devlet Memurlarının Aile Yardımının Kesilip Kesilmeyeceği)

..... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: tarihli ve sayılı yazısı.

Belediyenizde görev yapmakta olan 657 sayılı Kanuna tabi memurların, eşleri için isteğe bağlı sigorta yaptırmak istediklerinden bahisle sigorta yapılması halinde ilgili memurlara aile yardımı ödenip ödenmeyeceğine ilişkin ilgi yazı ve ekleri incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 202 nci maddesinde, *"Bu yardım, memurun her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmayan veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almayan eşi için 1500, çocuklarından herbiri için de 250 gösterge rakamının (72 nci ay dahil olmak üzere 0-6 yaş grubunda yer alan çocuklar için bir kat artırımı) aylık katsayısı ile çarpılması sonucu elde edilecek miktar üzerinden ödenir. Eşlerden birine iş akdi veya toplu sözleşme gereği çocukları için yapılan aile yardımı ödeneği daha düşük ise, yalnız aradaki fark ödenir. Bu fıkra da yer alan gösterge rakamlarını 3 katına kadar artırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir. ..."* hükmü ile 205 inci maddesinde, *"Memur, eş için ödenen aile yardımı ödeneği hakkını eşinden boşanma veya eşinin ölümü, çocuk için ödenen yardım ödeneği hakkını da çocuğun ölümü veya 206 ncı maddedeki hallerin vukuunu takip eden ay başından itibaren kaybeder."* hükmü yer almaktadır.

Görüldüğü üzere, 657 sayılı Kanunun 202 nci maddesi uyarınca Devlet memuruna eşi için aile yardımı ödeneği verilebilmesi için, sigortalı olup olmadığına (veya sigortanın türüne) bakılmaksızın, eşinin her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı herhangi bir işte çalışmaması koşulu aranmıştır. Bu kapsamda memurun eşinin sigortalı olsun veya olmasın menfaat karşılığı çalışmaya başlaması halinde, aile yardımı ödeneğinin 205 inci madde uyarınca eşin çalışmaya başladığı tarihi takip eden ay başından itibaren kesilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 50 nci maddesinde, *"İsteğe bağlı sigorta; kişilerin isteğe bağlı olarak prim ödemek suretiyle uzun vadeli sigorta kollarına ve genel sağlık sigortasına tâbi olmalarını sağlayan sigortadır.*

İsteğe bağlı sigortalı olabilmek için Türkiye'de ikamet edenler ile Türkiye'de ikamet etmekte iken sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerdeki Türk vatandaşlarından;

a) Bu Kanuna tâbi zorunlu sigortalı olmayı gerektirecek şekilde çalışmamak veya sigortalı olarak çalışmakla birlikte ay içerisinde 30 günden az çalışmak ya da tam gün çalışmamak,

b) Kendi sigortalılığı nedeniyle aylık bağlanmamış olmak,

c) 18 yaşını doldurmuş bulunmak,

d) İsteğe bağlı sigorta talep dilekçesiyle Kuruma başvuruda bulunmak, şartları aranır." hükmü yer almaktadır.

İsteğe bağlı sigortalı olabilmek için "sigortalı olmayı gerektirecek şekilde çalışmamak" veya "sigortalı çalışmakla birlikte ay içerisinde 30 günden az çalışmak" yahut "sigortalı çalışmakla birlikte ay içerisinde tam gün çalışmamak" gerektiği belirtilmiştir. Görüldüğü üzere herhangi bir işte "çalışmayanlar" isteğe bağlı sigortalı olabildiği gibi, herhangi bir işte "çalışanlar" da belirli koşulların varlığında isteğe bağlı sigortalı olabilmektedir. Bu kapsamda, memurun isteğe bağlı sigortalı eşinin, menfaat karşılığı herhangi bir işte çalışmaması halinde aile yardımı ödeneğinden yararlanabilmesi

mümkün olmakta, ancak menfaat karşılığı herhangi bir işte çalışması durumunda "çalıştığı aylar" için aile yardımı ödeneğinden yararlanabilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Bu itibarla, 5510 sayılı Kanununun 50 nci maddesi kapsamında, isteğe bağlı sigortalı olan ancak her ne olursa olsun menfaat karşılığı herhangi bir işte çalışmayan eşi için, Devlet memuruna aile yardımı ödeneği verilmesinin mümkün bulunduğu, mezkûr madde kapsamında isteğe bağlı sigortalı olan ve menfaat karşılığı herhangi bir işte çalışan eşi için, "çalıştığı aylarda" Devlet memuruna aile yardımı ödeneği verilmesinin mümkün bulunmadığı mütalaa edilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

.....

Bakan a.

Yerel Yönetimler Genel Müdürü